

Tijekom ljeta 2008. Vlasta Žanić je kao sudionica programa međunarodne razmjene boravila mjesec dana u Düsseldorfu. U okviru tamošnje manifestacije Kulturpunkt napravila je izložbu u svom tamošnjem životnom, radnom, a na kraju i izložbenom prostoru. Središnji je motiv izložbe bila njena izjava ICHBINEINEKROATISHEKÜNSTLERININDÜSSELDORF koju je multiplicirala i otisnula na neprekinutoj crnoj samoljepivoj traci i postavila kao frizu duž unutarnjih zidova atelijera, te performansa za video što ga je izvela u rijeci Rajni a publici prikazala na televizoru.

Riječ je, dakle, o odnosu centra i periferije, doslovno predstavljenim pozicijom hrvatske umjetnice u jednom od važnih središta svjetskih umjetničkih tokova. Dovodeći u vezu eksplicitnost u naslovu rada - identifikacijsku rečenicu koja slijedom nužne učestalosti ponavljanja u same izgovarateljice proizvodi autoironiju izraženu izostankom razmaka između riječi - s kadrom koji gledamo, dobivamo simboličnu, dapače karikaturnu sliku malih i velikih.

No, realnost te slike, koju naravno nije moguće zanemariti, tek je scenografija, materijal za slojeviti komentar u kojem doživljaj postaje punopravan ispostavljenim okolnostima.

'Jest, vaša je rijeka velika, i brodovi su vam ogromni, ali ja sam ipak tu.' To jednostavno svodenje računa nema namjeru bilo što izjednačavati, nego je već sve izjednačilo. Izgrađena, općeprihvaćena düsseldorfska stvarnost takvu izjavu može čuti ili ne, to čak nije niti bitno, precizno sagledana i umjetnički izražena pozicija ekvivalent je toj stvarnosti.

Düsseldorf će nastaviti svojim putem, i Rajna u njemu, baš kao i hrvatska umjetnica svojim. Plan kojim su te vrijednosti izjednačene osvojen je njenim postavljanjem svog identiteta s obzirom na autoritet sredine. Prvotna izgubljenost u kontaktu s bujicom dojmova tražila je redefiniciju sebe, pronašla ju u formulaciji naslovne rečenice, te bila autorski prevladana tretmanom odgovora u formi umjetničkog statementa. Ta se inverzija, to jest ta intimna pobjeda, međutim, odnosi samo na autoričinu svijest, konkretne su relacije i dalje na snazi, Düsseldorf je i dalje umjetničko središte, hrvatska je umjetnica i dalje mala bova usred široke Rajne, no i Zemlja moguće nije u centru svemira.

Stoga se takvu izjavu možda i može doživjeti kao svojevrsnu provokaciju, prijedlog za redefiniciju konteksta umjetničkog središta. Ali, dakako, jedino ukoliko je ono uokvireno formalnošću takvog konteksta i ne želi prihvatiti sebe samo kao postojeću okolnost. Ukoliko ne prihvaća da se to što utjelovljuje temelji upravo na točkama spoznatog identiteta i ne nastavi izgrađivati uzimajući u obzir refleks sebe u doživljaju tog identiteta.

To jest ne učini ono što je učinila ona i ne kaže: Ja sam Düsseldorf u hrvatskoj umjetnici. Izlažući izloženo, u žitnjačkoj interpretaciji düsseldorfskog rada, Vlasta Žanić ponovo sugerira redefiniciju, ovaj puta na relaciji autor - izložak - publika. Video projekciji svog performansa u Rajni sučeljava snimku reakcije tamošnjih posjetitelja dok gledaju taj performans. Na taj način düsseldorfsku publiku čini izloščima a žitnjačku svjedokom tog čina, to jest publikom publike, dočim se ona sama pojavljuje na obje snimke, dakle kao protagonistica performansa i kao njegov tumač. Naglasak na relativizaciji uloga temelji se u neobičnom nesrazmjeru između brojnosti publike i nerazumijevanja na koje nailazi konceptualan pristup u oslikavanju njena boravka u umjetnički uglednom gradu, čiji žitelji od nje očekuju objašnjavaње izloženog rada. U potpunjujući predstavljanje svog doživljaja, u središnjem dijelu žitnjačke galerije postavlja skulpturalnu instalaciju kojom simulira mjesto gdje se njemačka epizoda događala. To je obješena bijela kocka bez donje stranice u koju se može uvući glava i dio tijela. Na unutarnjim stranicama kocke postavljena je neprekinuta crna traka s bijelim tekstom ICHBINEINEKROATISHEKÜNSTLERININDÜSSELDORF. Kocka je iznutra osvijetljena, prostor u kojoj visi zamračen, simbolizirajući nužnost izgradnje svog unutarnjeg svijeta bez obzira na okolnosti.

Boris Greiner

